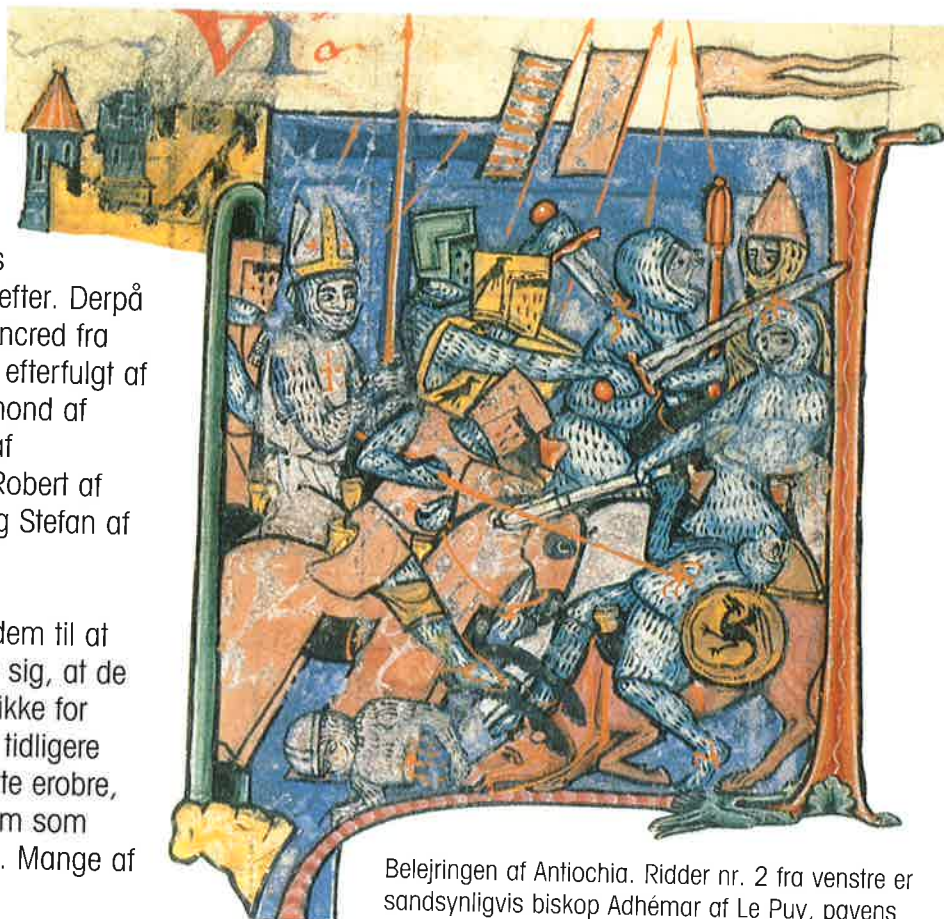

DET OFFICIELLE KORSTOG

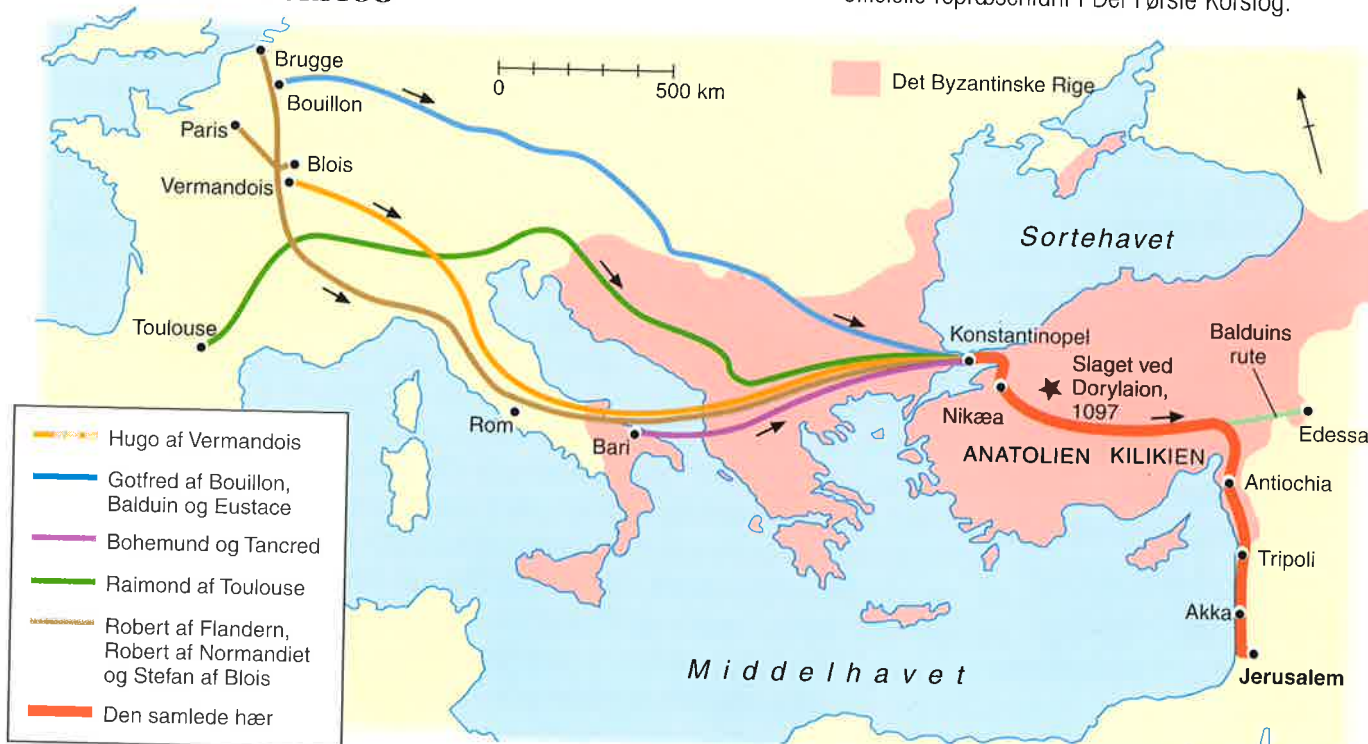
I august 1096 stod i Europa 5 regulære hære klar til afmarch. Hugo af Vermandois, broder til Filip 1. af Frankrig, havde kommandoen over den første hær, der drog af til Det Hellige Land. Godefred af Bouillon og hans brødre Balduin og Eustace fulgte efter. Derpå kom Bohemund og hans nevø Tancred fra Italien med en normannisk styrke efterfulgt af den største af hærene under Raimond af Toulouse. Bagtroppen udgjordes af normanner fra Frankrig anført af Robert af Normandiet, Robert af Flandern og Stefan af Blois.

Da korsfarerhærene ankom til Konstantinopel, fik kejser Alexios dem til at aflægge en troskabsed for at sikre sig, at de kæmpede til fordel for Byzans og ikke for egen vinding. De lovede, at levere tidligere byzantinske områder, som de måtte erobre, tilbage til Alexios og anerkende ham som overhoved over alle nye erobringer. Mange af

Belejringen af Antiochia. Ridder nr. 2 fra venstre er sandsynligvis biskop Adhémar af Le Puy, pavens officielle repræsentant i Det Første Korstog.

DET OFFICIELLE KORSTOG

hertugerne prøvede at undgå edsaflægningen, fordi de håbede, at få deres egne stater i Mellemøsten. Til sidst gav de dog efter.

Da de var sat over til Asien, besejrede korsfarerne en seldjukisk hær i slaget ved Dorylaion den 1. juli 1097. Efter en anstrengende march tværs over Anatolien blev de budt velkommen af de armenske kristne i Kilikien. Balduin fortsatte derefter mod Edessa, den rigeste af de armenske byer. Han tilbød Thoros, byens hersker, at hjælpe ham mod tyrkerne, hvis han til gengæld ville gøre ham til sin efterfølger. Thoros gik ind på forslaget, men blev dræbt under et oprør en måned senere. Så i marts 1098 blev Balduin greve af Edessa, som blev den første korsfarerstat (se side 28-29).

I mellemtiden havde andre korsfarere siden oktober 1097 belejret Antiochia. I juni 1098 lod en armenier Bohemund og hans hær slippe ind i byen. Alle muslimske og mange kristne indbyggere blev nedslagtet. Så kom en muslimsk hær anført af emir Kerboga af Mosul, og nu var det korsfarernes tur til at blive belejret. Korsfarerne, der var svage og udsultede, syntes fortabte. Men mirakler og

Ibn Al-Athir nedskrev den muslimske verdens fulde historie. Bogen hedder *Kamil at-Tawarikh (Den Sande Historie)*. Han havde ikke selv oplevet Det Første Korstog, da han først blev født i 1163. Han gav detaljerede, men ikke helt akkurate, beretninger om korstogene set fra et muslimsk synspunkt. Her fortæller han, hvordan Antiochia blev forrådt til korsfarerne.

Antiochia ligger ved floden Orontes.

DET KOSTEDE NOGET

Ridderne måtte sørge for, at nogen tog sig af deres jord, medens de var væk. De måtte også købe heste, våben, rustninger og mad, og de måtte skaffe lønninger til de tjenere, der fulgte med dem. Nogle riddere solgte alt hvad de ejede for at skaffe penge.

Der var også menneskelige omkostninger. Mange var stærkt oprevne over at skulle forlade deres kone og børn, som de måske aldrig skulle se igen. Stefan af Blois forærede en skov til et fransk kloster, inden han tog af sted, "...så at Gud...måske...vil lede mig på rejsen bort fra fædrelandet og bringe mig uskadt tilbage, så jeg kan tage vare på min kone Adela og vore børn".

åbenbaringer gav dem fornyede kræfter til at slå Kerboga.

Efter deres ed skulle korsfarerne have givet Antiochia tilbage til Alexios. Bohemund overtog imidlertid byen, eftersom han havde erobret den, og Antiochia blev den anden korsfarerstat.

Muslimerne kaldte alle vesteuropæiske kristne for "frankere".

Et panser som dækker bryst og ryg.

"...Efter at belejringen havde stået på i lang tid, lavede Frankerne en aftale med... en *kyrasmager* ved navn Ruzbih, som de bestak med en formue i penge og jord. Han arbejdede i det tårn, som stod over *floden* på det sted, hvor den løb ud af byen og ned i dalen. Frankerne...banede sig vej til porten ved floden. De åbnede den og trængte ind i byen. Nogle af dem brugte reb til at klatre op i tårnet. Ved daggry, da mere end 500 var kommet ind i byen og forsvarerne var trætte efter nattevagten, blæste de til angreb...*De* plyndrede byen og slagtede alle muslimer de kunne finde..."

De andre korsfarere.

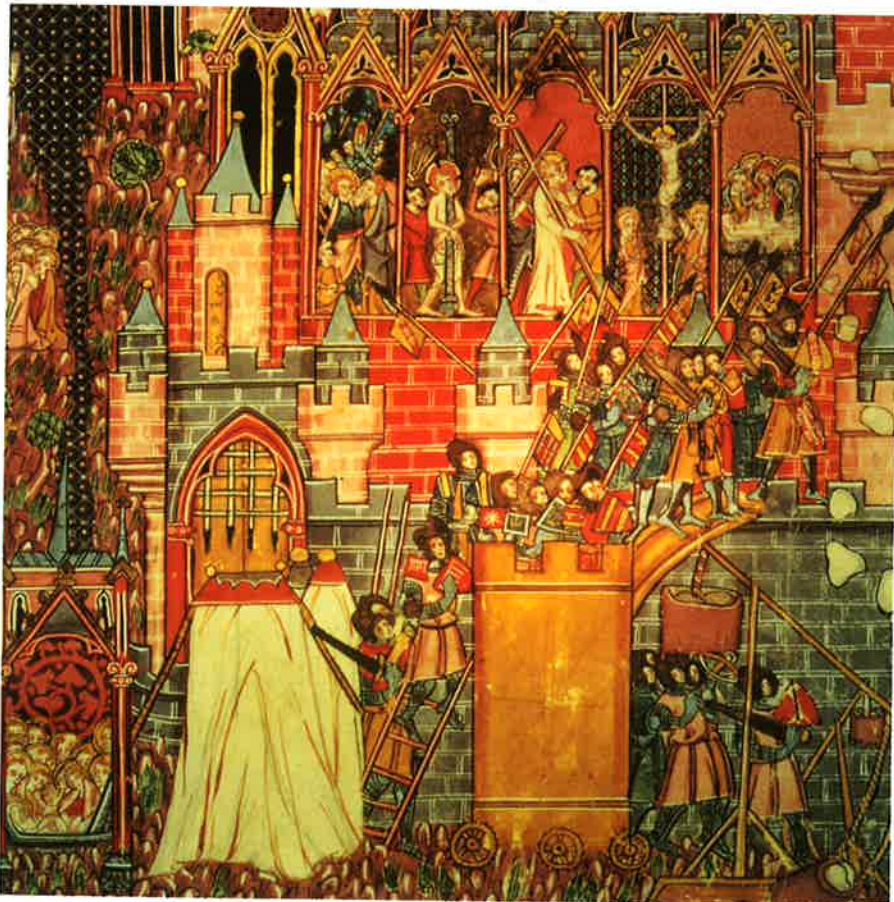
JERUSALEMS EROBRING

Da Antiochia var indtaget, tog nogle korsfarere hjem, heriblandt Hugo af Vermandois. Resten fortsatte sydpå mod hovedmålet, Jerusalem. Der ventede dem en lang rejse gennem tyrkisk territorium til Palæstina, som nu blev regeret af de egyptiske fatimider.

Det første større slag på rejsen fandt sted sent i 1098 i Maarat an-Numan i Syrien. En to ugers belejring efterfulgtes af en frygtelig massakre, hvorefter korsfarerne stak ild på byen. Marchen sydpå fortsattes under anførsel af Raimond af Toulouse, der havde Tancred og Robert af

Et romantisk billede fra starten af det 20. årh. viser riddere i Det Første Korstog nærme sig Jerusalem.

Gottfred af Bouillons hær angriber Jerusalem og dens egyptiske herskere i juli 1099.

Normandiet med sig. Robert af Flandern og Gottfred af Bouillon fulgte efter en måned senere.

Mange omveje og afstikkere betød, at turens sidste 500 km tog 6 måneder. Den 7. juni 1099 kunne korsfarerhæren på ca. 20.000 mand endelig slå lejr udenfor Jerusalem.

Jerusalem var beskyttet af tykke mure og blev forsvaret af en lille men veltrænede hær. Korsfarerne havde kun lidt mad, ingen vand og intet tømmer til belejringstårne. Alligevel angreb de den 13. juni, fordi en hellig eremit havde forsikret dem om sejren. Deres anstrengelser var forgæves. 4 dage senere ankom 6 skibe lastet med mad og tømmer til Jaffa. I en fart byggede man belejringstårne, som blev kørt i stilling om natten. Den 13. juli blev et nyt angreb sat ind, og 2 dage senere var byen i korsfarernes

vold. Ubeskrivelige rædselsscener fulgte, da de kristne massakrerede tusindvis af mænd, kvinder og børn i en sand blodrus. Hverken jøder eller muslimer blev sparet.

Kejser Alexios, som i forvejen var stødt over korsfarernes manglende vilje til at tilbagelevere erobret land, var forfærdet over dette barbari. De kristne krigsherrer gav sig ikke tid til eftertanke, men kævledes om, hvem der skulle regere Jerusalem. Det blev Goffred af Bouillon. Da han døde i 1100, lod hans broder Balduin sig krone til konge, og Jerusalem blev den tredje korsfarerstat.

TAFURERNE

Tafurerne (fra det arabiske ord for "fattig") var flamske disciple af Peter Eremit. Som han drog de rundt med korsfarerhærene efter folkekorstogets sammenbrud. Fattige, men optændte af den hellige ild, pressede de på for at komme til Jerusalem. Ubarmhjertige som de var i deres angreb på tyrkerne, har de muligvis taget del i kannibalisme sammen med andre korsfarere.

Sværd og sporer (jernspidser fæstnet til ridestøvlerne) som har tilhørt korstogsføreren Goffred af Bouillon.

Raimond af Aguilers var feltpræst for Raimond af Toulouse og overværede erobringen af Jerusalem. I sin bog *Historia Frankorum* (*Frankernes historie*) beskriver han de uhyggelige episoder, der fandt sted umiddelbart efter.

"...Nogle af mændene skar hovedet af deres fjender; andre skød dem med pile, så de faldt ned fra tårnene; atter andre pinte dem længe ved at lægge dem på bålet. Bunker af hoveder, hænder og fødder lå i gaderne. Man måtte se sig for, for ikke at falde over døde mænd og heste. Men dette var intet imod, hvad der foregik i Salomons tempel, et sted hvor man normalt forretter gudstjenester....I vil ikke tro mig, når jeg fortæller....i templet og dets arkade red mænd rundt i blod og indvolde til op over knæene. Det var i sandhed en god og retfærdig dom fra Gud, at dette sted skulle svømme i de vantros blod, når det så længe havde lidt under deres blasfemi..."

En slags søjlegang.

Gudsbespottelse

Indtil dette sted lyder det som om forfatteren kritiserer korsfarerne. Nu bliver det klart, at han er enig med dem.

TAKTIK OG VÅBEN

Kristne og muslimer brugte forskellig taktik, våben og uniformer.

På slagmarken forlod de kristne riddere sig på den rå kraft. De kæmpede i enheder kaldet bataljoner og deres hovedvåben var lansen. Deres stridshingste var i stand til at bære en ridder i panser og plade. Ridderne fældede deres lanser og red frem mod fjenden som en mur. Hvis lanserne ikke dræbte fjenden, kæmpede de videre med sværd. Denne angrebsmåde virkede kun, hvis fjenden ikke simpelthen red sin vej. Det gjorde muslimerne, der var fremragende

ryttere, ofte.

Korsfarerne bar en hjelm af metal, en polstret jakke og en ringbrynje. Panseret gav nogen beskyttelse mod muslimernes sværd og pile, men ringbrynjen vejede omkring 13,5 kg, og indeni denne tunge jernhud blev ridderne stegt i den stærke sol. De bar en tunika af stof udenover ringbrynjen (se side 18-19) for at holde varmen ude.

For muslimerne kom det snarere an på bevægelighed end råstyrke. Deres heste kunne vride og vende sig i kamptumlen, for så hurtigt at sprænge væk. I kamp over lidt større afstand

brugte de bue og pil. De kunne afsende byger af pile medens de red henimod eller væk fra fjenden. De forsøgte at splitte korsfarernes bataljoner, så de kunne angribe soldaterne enkeltvis.

Muslimske soldater brugte mange forskellige våben i nærkamp, heriblandt sværd, spyd, lanser og køller. Nogle bar læderpanser, andre bar intet panser overhovedet, men stolede på, at deres færdigheder i kamp og ridning var nok.

Kvinder belejrer et slot på denne tegning fra det 13. årh.

KORSEFARERSTATERNE

OUTREMER

Ved år 1100 sad korsfarerne på 3 stater i Mellemøsten: grevskabet Edessa, fyrstendømmet Antiochia (se side 22-23) og kongedømmet Jerusalem (se side 24-25). Tilsammen kaldtes de for Outremer, hvilket er fransk for "hinsides havet". Europæerne i Outremer var sårbare, da de kun besad mindre landområder, hvor de var stærkt i undertal i forhold til den fjendtligt indstillede, indfødte befolkning. Korsfarerstaternes herskere og især kong Balduin 1. (se side 24-25) og hans efterfølgere i Jerusalem prøvede at forbedre forholdene.

Balduin og hans prinser erobrede mange muslimske havne bl.a. Akka (1104) og Sidon (1110). De styrkede også deres stilling inde i landet ved at tage områder fra tyrkere og egyptere. I 1109 afsluttede de erobringen af de muslimske emirater, som lå mellem Antiochia og Jerusalem. Disse områder blev til den fjerde korsfarerstat, grevskabet Tripoli. Korsfarerne byggede også et netværk af borge som f.eks. Krak des Chevaliers (se kort). Herfra kunne de forsvare deres landområder og holde et vågent øje med muslimernes hære og karavaner.

I begyndelsen af korsfarernes magtovertagelse i Outremer mishandlede de ofte deres muslimske undersåtter. Men da der ikke var europæere nok til at dyrke jorden og organisere handelen, gik de i samarbejde med deres tidligere fjender. Men de sørgede for, at jøder,

KORSEFARERSTATERNE

Ruinerne af den imponerende korsfarerborg Krak des Chevaliers

muslimer og byzantinere var helt klare over, at de tilhørte underklassen.

For at holde orden i Outremer indførte korsfarerne feudalsystemet. I Jerusalem f.eks. forærede kongen jord til sine krigsherrer til gengæld for militær bistand, og krigsherrerne forærede jord til deres riddere. Man diskuterede og tog beslutninger om statens affærer i Højesteret, hvor kongen, krigsherrerne og overhovederne for de religiøse ridderordener (se side 32-33) havde sæde. Muslimerne passede deres forretninger stort set som altid, med den forskel at de nu skulle rapportere til de kristne krigsherrer og inddrive deres skatter.

Korsfarerne satte den romersk-katolske kirke over alle andre former for kristendom. Især ønskede de at gøre en ende på den græsk-ortodokse kirkes magt i Det Hellige Land. Så de afsatte patriarkerne i Antiochia og Jerusalem og erstattede dem med romersk-katolske biskopper.

Balduins 1.s feltpræst Fulcher af Chartres (se side 18-19) gav denne frimodige fremstilling af sin herres svage stilling i de første år, han var konge i Jerusalem.

Også kendt som Jaffa.

“...For vi havde på det tidspunkt kun 300 riddere og lige så få soldater til at forsvare Jerusalem, Joppa, Ramla og fæstningen i Haifa. Vi vovede knap nok at samle vore riddere, når vi ønskede at planlægge et togt mod vore fjender. Vi frygtede, at de i mellemtiden ville gøre skade på vore affolkede fæstningsanlæg...”

Muslimerne.

EN DÅRLIG VIND...

Jerusalems første korsfarerkonge Godfred af Bouillon bad i 1099 pave Paschalis 2. om hjælp. Tre hære drog af sted, men blev nedslagtede på byzantinsk jord. Den anden måde at komme til Det Hellige Land, var over havet. Der ankom flere og flere pilgrimme og soldater med skib fra de italienske havnebyer Genova, Venezia og Pisa. Disse byer havde allerede tidligere hjulpet korsfarerne med skibe, forsyninger og militær assistance. Nu blev de mere betydningsfulde (se side 30-31).

LIVET I OUTREMER

Europæiske udflyttere var i mange henseender positive over for arabisk og tyrkisk kultur. Mellemøstens vaner og skikke passede langt bedre til klima og livsbetingelser end deres egne, så de antog gradvist nogle af de muslimske levemåder. Dette galdt især andengenerationsudflyttere, der var født og opvokset i Outremer, og som man kaldte *pulani* (kyllinger).

Påklædningen blev præget af mellemøstlige skikke. Europæiske mænd begyndte at gå i lette, flagrende gevandter, sandaler med remme og sommetider turban, medens kvinderne gemte ansigtet bag slør ligesom deres muslimske medsøstre. Soldaterne anlagde skulderlangt hår. Udflytterne tog også ved lære af de østlige standarder for renlighed, og besøgte regelmæssigt badstuer og brugte sæbe.

Også hvad angik maden lærte erobrerne af de erobrede. Dadler, vandmeloner, citroner, appelsiner og sukkerrør var nye for udflytterne. Korsfarerne lærte at lave sorbet ved at blande frugter med sne fra bjergene. De krydrede deres mad med krydderier som peber, kanel og ingefær, der blev importeret fra Indien og Kina og kunne fås overalt i Mellemøsten.

Velhavende korsfarere boede ofte i meget større huse, end de ville have haft råd til hjemme. De dækkede gulvene med ægte tæpper og væggene med fine silkegobeliner. De spiste af guld- og sølvtallerkener på udskårne

borde. De anlagde også haver efter islamisk forbillede, hvor springvand og løvhang gav ly for den brændende sol.

Der var meget at fordrive tiden med i Mellemøsten. Man jagede hjorte og harer med falke. (Dette kunne være farligt – kong Fulko af Jerusalem døde efter et fald fra sin hest under en sådan jagt). De lyttede også til musik og spillede selv på instrumenter som lut og trommer. Nogle lærte at spille skak.

Meget af dette smittede af på europæisk levevis ikke alene i Mellemøsten, men også i selve Europa. Når korsfarerne kom hjem, tog de deres nye vaner med. Snart så man korstogenes indflydelse på noget så fjernt fra krigtsførelse som mad og mode.

FORTJENESTE VED HANDEL

Handel så vel som passagertransport mellem Outremer og Europa gik gennem de italienske havnebyer Genova, Venezia og Pisa. Antiochia, Beirut og Akka blev vigtige centre for handelen mellem øst og vest.

Italienerne fik eneret på handel med dagligvarer bl.a. sukker, silke og krydderier. De skulle betale en skat på 10 % af varernes pris til kongen af Jerusalem, men de havde stadig store fortjenester og blev meget velhavende.

Middelhavets bølger slår stadigvæk mod Akkas mure fra det 12. årh. Siden 1948 har byen ligget i Israel.

Usama ibn Munqidh var en af Syriens emirer. Han omgikkes mange indflydelsesrige syrere, egyptere og korsfarere gennem et langt og begivenhedsrigt liv (1095-1188). I sine erindringer *Kitab al-Itibar* (Instruktiv bog med illustrationer) fortæller han, hvordan nogle korsfarere fulgte islams love for madlavning.

En korsfarer.

“...En dag sagde Antiochias guvernør til min ven: “En **frankisk** ven har inviteret mig på besøg; kom med så du kan se hvordan han bor”. “Jeg gik med ham”, sagde min ven, “og vi kom til et hus, som tilhørte en gammel ridder fra den første invasion... Han lod et fint bord sætte frem fyldt med et fornemt udvalg af appetitvækkende mad. Han så, at jeg ikke spiste og sagde:”Hold dig ikke tilbage; spis hvad du vil, for jeg spiser ikke mere frankisk mad. Jeg har egyptiske kokkepiger og spiser kun hvad de laver. **Der kommer aldrig svinekød i mit hus!**”...”

و اما الافرنج طائفة اجمعوا بعد ما فلنا منهم من فلنا ووقعوا معنا فلنا فاجاء
 فلنا في ارضهم اتوا ذخيره الدوله ابو الفاضل طام رحمه الله تعالى وارضى
 معك جنيثان واما فلنا هذا العرس الحكيم ولد للعلام يدوم له الخصال الاحمره
 له مساعده ما اسوي على ظهره في سرجه حمل على الافرنج ووجه ما وخرالاج
 وطحنوه زقوه وطحنوا الحماض واطسوا قضا وياهم وصاروا كشره
 بها وعله زرديه حصينه ما لجا وياهم فلها فقتضا عما صاحبكم صاحبكم
 وحننا عليهم فخرنا منهم عمو واستحساناه وبعوالم واما الحماض فلنا
 زقوه مسيحان السلم النادره ونبالك الوتعه اما ما انت اسعاده
 وشفاه عنده مسيحان العاقل وعسى ان تكرر واشاء وهو خير لكم
 وقد جرى لي مثل ذلك في الحماض في عسكر اناك دعا على صلواتي
 اللادان وبعي كافي اسمه عثم فلنا اسسعه ورددت رقبه وكر حربه وند
 تقرب معي فلنا ارضاه ذلك فدخلنا العله الى اصطبل ذلك الصديق بمو
 وعلان الحاضر وبعي انا شاب ركني سكر وعله البكر لخرج الا اصطبل
 فجدت سكه وبعي على العسلان فلنا زقوا وخر حوا وبعي اصغفه ورمه
 مد طرح السرح بخن راسه ونام فلنا طام حتى خرج كل في الاضطل نصربه
 ذلك السرا را بالسكر بحسبه صوره وخره فلنا ارضاه فوجع موضع
 بعله الذي دعانا وموا حبه فلهه ناسهرا الذي وخر الذي حرجا
 وهو كونه لذي الذي بالظلمه وردد الهم الحماض في فليل ومسي بصرف
 الا ان الحرج ما حرم وما زال الحرج لذي السور وما اصغر ولد من
 ثم حرم وهو حرمه وعا الى الصبه وكان ذلك الحرج سببا لبعنا بيتنا
 وراسه لوما لادار مد وبعي الذي واده ورحم الله والظنون
 هذا البارده حصر وموتوب وعينه الواجره فلنا فلنا فلنا فلنا

En original side med arabisk skrift fra Usama ibn Munqidhs bog.

Muslimer må ikke spise svinekød.

Fulcher af Chartres (se side 18-19 og 28-29) beskrev hvordan mange europæere tilpassede sig livet i Mellemøsten.

“...3. For vi, der er **occidentalere** er nu blevet orientalerere... Vi har allerede glemt vores fædreland;...
 4. Nogle har allerede overtaget hjem og husholdning fra deres forældre. Nogle har taget...syrere eller armeniere eller endda **saracenere** til hustruer, som har opnået dåbens nådegave...
 5. Folk bruger mange forskellige sprog når de taler sammen. Ord fra forskellige sprog er blevet fælles ejendom, og fælles tro forener dem, der er uvidende om deres oprindelse...”

Muslimer.

Vesterlændinge.